

**Розглянуто на засіданні
Науково-методичної ради
Кіровоградського інституту
людини**

розвитку людини

протокол № _____

від «__» _____ 2019 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Директор Кіровоградського
інституту розвитку**

_____ В.Я. Пупишева

«__» _____ 2019 р.

ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПОРЯДОК РЕАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТАМИ ПРАВА НА ВІЛЬНИЙ ВИБІР НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

1. Загальні положення

1.1. Це Положення забезпечує реалізацію студентами Кіровоградського інституту розвитку людини (далі - Інститут) права на вибір навчальних дисциплін, передбаченого Законом України «Про вищу освіту» (пункт 15 частини першої статті 62).

1.2. Це Положення забезпечує умови для формалізації процедури:

- формування та доведення до відома студентів переліку навчальних дисциплін вільного вибору;
- здійснення вибору студентами навчальних дисциплін зі сформованого переліку;
- організації подальшого вивчення обраних дисциплін (формування мобільних груп);
- визнання результатів навчання за обраними дисциплінами.

1.3. Вибір студентом навчальних дисциплін в обсязі, що складає не менш як 25% загальної кількості кредитів ЄКТС, створює умови для досягнення ним таких цілей:

- поглибити професійні знання в межах обраної освітньої програми та здобути додаткові спеціальні професійні компетентності, в тому числі зі здобуттям професійної кваліфікації (якщо це передбачено освітньою програмою);
- поглибити свої знання та здобути додаткові загальні і загальнопрофесійні компетентності в межах спеціальності або споріднених спеціальностей і галузі знань;
- ознайомитись із сучасним рівнем наукових досліджень інших галузей знань та розширити або поглибити результати навчання за загальними компетентностями.

2. Методичне забезпечення організації вибору студентом навчальних дисциплін та регуляторні заходи

2.1. Інститут несе відповідальність за якість викладання і належне методичне забезпечення навчальних дисциплін, які пропонуються студентам для реалізації ними права вільного вибору. На вибір студентам пропонуються лише дисципліни, робочі навчальні програми яких були розроблені у відповідності до вимог Закону України «Про вищу освіту», пройшли в установленому в Інституті порядку процедури рецензування та експертного оцінювання, затверджені у складі навчальних планів.

2.2. У відповідності до сформульованих у п. 1.3 цілей студенту пропонуються реалізувати свій вибір шляхом:

2.2.1. Вибору з варіативної складової навчального плану програми, на якій студент навчається:

2.2.1.1. Вибір спеціалізованого (профільованого) блоку (пакету) дисциплін, який включає переважно фахові дисципліни, що визначають спеціалізовану підготовку студента в межах обраної освітньої програми, і спрямований на поліпшення здатності студента до працевлаштування за обраним фахом. Досягнення передбачених за блоком (пакетом) результатів навчання на визначеному рівні може бути підставою для рішення Екзаменаційної комісії про присвоєння студенту професійної (додаткової) кваліфікації. Якщо студент обрав спеціалізований (профільований) блок (пакет), він має прослухати всі дисципліни, що включені до даного блоку (пакету).

Примітка: у випадку вибору студентом спеціалізованого (профільованого) блоку (пакету) дисциплін із навчального плану іншої спеціальності (освітньої програми) передбачена його основним навчальним планом і програмою професійна (додаткова) кваліфікація йому не присвоюється.

2.2.1.2. Одночасний вибір вказаної кількості дисциплін із пакету, який включає переважно фахові (для обраної освітньої програми) дисципліни, що дозволяє досягнути поглибленого рівня знань і вмінь в окремих розділах майбутнього фаху. Як правило, присвоєння професійної (додаткової) кваліфікації в результаті такого вибору не передбачається навіть у межах тієї самої освітньої програми.

2.2.1.3. Вибір однієї дисципліни із переліку – студенту пропонується на семестр перелік із кількох дисциплін, із яких він обирає одну.

2.2.2. Вибору із блоку вибору студента навчального плану іншої освітньої програми того ж освітнього рівня. У випадку вибору студентом спеціалізованого (профільованого) блоку (пакету) дисциплін із навчального плану іншої спеціальності (освітньої програми) передбачена його основним навчальним планом і програмою професійна (додаткова) кваліфікація йому не присвоюється.

2.2.3. Вибору із блоку вибору Інституту або блоку обов'язкових дисциплін іншої освітньої програми того ж освітнього рівня.

2.2.4. Вибору із блоку вибору студента навчального плану іншої освітньої програми іншого освітнього рівня. При цьому присвоєння будь-яких додаткових кваліфікацій не відбувається. Необхідною умовою є погодження директора Інституту рівня, в якому реалізується навчальна програма, із якої обрано дисципліну (дисципліни) вищого освітнього рівня.

2.2.5. Вибору із блоку вибору навчально-виховного підрозділу або блоку обов'язкових дисциплін іншої освітньої програми іншого освітнього рівня.

2.2.6. Вибору навчальних дисциплін в іншому ЗВО при реалізації студентом права на академічну мобільність.

2.3. Студентові може бути відмовлено в реалізації його вибору і запропоновано здійснити новий вибір у таких випадках:

2.3.1. Якщо кількість студентів, які обрали навчальну дисципліну чи блок (пакет) навчальних дисциплін, перевищує максимальну чисельність, встановлену відповідним навчально-виховним підрозділом, кафедрою. У цьому випадку перевага в першу чергу надається студентам, які навчаються на тій самій програмі, в тому ж навчально-виховному підрозділі, а в наступну чергу – тим студентам, які зафіксували свій вибір раніше.

2.3.2. Якщо кількість студентів, які обрали блок навчальних дисциплін (п.п. 2.2.1.1), є меншою за встановлені в Інституті мінімуми: 5-12 осіб – за освітніми рівнями бакалавра.

2.3.3. Якщо кількість студентів, які здійснили одночасний вибір вказаної кількості дисциплін із пакету освітньої програми, на якій навчаються (п.п. 2.2.1.2), є меншою за 5-12 осіб за освітніми рівнями бакалавра.

2.3.4. Якщо кількість студентів, які обрали одну дисципліну із переліку вільного вибору студента (п.п. 2.2.1.3), є меншою ніж 5-12 осіб. Ці ж вимоги поширюються на студентів, які скористалися правом вибору навчальних дисциплін із інших освітніх програм (підпункти 2.2.2-2.2.5), якщо відповідні навчальні групи на цих програмах уже не були сформовані на інших підставах.

2.3.5. Якщо наслідком його вибору навчальної дисципліни є передбачувано недостатня для присвоєння академічної кваліфікації кількість кредитів відповідного освітнього рівня (підпункти 2.2.4-2.2.5, 2.2.6).

2.3.6. Якщо наслідком його вибору навчальної дисципліни є перевищення встановленого максимуму кількості навчальних дисциплін, які студент може опанувати одночасно та/або кількості підсумкових (семестрових) форм контролю.

2.3.7. Якщо наслідком його вибору навчальної дисципліни передбачувано є формування академічної заборгованості через відсутність необхідного рівня вхідних знань та вмій (підпункти 2.2.2-2.2.5).

Примітки: 1) обмеження, передбачені підпунктами 2.3.2-2.3.4, не поширюються на ті види навчального навантаження студента, за якими передбачене виконання лише індивідуальних завдань – виробничих практик і курсових робіт; 2) обмеження, передбачені підпунктом 2.3.2, не поширюються на ті випадки, коли певний спеціалізований (профільований) блок (пакет) дисциплін обрали всі студенти, які навчаються на вказаній програмі.

2.4. У випадку, якщо студенту відмовлено у здійсненому ним виборі із причин, позначених у пункті 2.3, йому надається можливість здійснити повторний вибір із переліку дисциплін (блоків, пакетів дисциплін), групи за якими вже сформовані у відповідності до встановлених в Інституті мінімальних вимог до чисельності студентів у групах/потоках, і де немає перевищення встановлених факультетами/кафедрами максимумів, а також які не призведуть до повторної відмови з причин, викладених у підпунктах 2.3.5-2.3.7.

2.5. Обрані студентом навчальні дисципліни (блоки, пакети дисциплін) затверджуються директором Інституту як невід'ємна складова індивідуального навчального плану студента. Невиконання будь-якої з позицій індивідуального навчального плану є академічною заборгованістю. Зміна студентом свого вибору після його затвердження можлива лише за письмовим дозволом директора; при цьому зміна обраних дисциплін (блоків, пакетів дисциплін) після початку навчального семестру, в якому вони викладаються, не допускається взагалі.

Примітка: при прийнятті рішення по заяві студента щодо зміни свого вибору навчальної дисципліни (блоку, пакету дисциплін) директор керується обмеженнями, вказаними в п. 2.3, і враховує потенційні негативні наслідки такої зміни для забезпечення надання освітньої послуги за вибором інших студентів.

2.6. Після реалізації студентами свого права вільного вибору кафедри, дисципліни яких були обрані студентами, можуть у виняткових випадках (з огляду на тенденції розвитку галузі та особливості адміністрування освітніх програм) запропонувати студентам заміну однієї або кількох навчальних дисциплін, за умови, що відповідне рішення може бути прийняте тільки після отримання згоди студентів, які обрали ці дисципліни.

Примітка: Внесення змін не може мати наслідком формування груп і потоків, в яких порушуються встановлені в Інституті мінімальні вимоги до чисельності студентів.

2.7. Якщо студент у встановлені терміни без поважних причин не скористався своїм правом вибору навчальної дисциплін (блоку, пакетів дисциплін), відповідні позиції його

індивідуального навчального плану визначаються за пропозиціями випускової кафедри групою забезпечення навчального процесу Інституту і затверджуються наказом директора. Відмова студента виконувати сформований таким чином навчальний план є грубим порушенням навчальної дисципліни і студент відраховується з Інституту за невиконання навчального плану.

2.8. За результатами реалізації права студента на вільний вибір до його індивідуального навчального плану мають бути включені види навчального навантаження, сукупний (обов'язкової і вибіркової складової разом) обсяг яких (у кредитах ЄКТС) дозволяє зарахування виконання річного навчального плану (60 кредитів ЄКТС за денною формою навчання) і переведення на наступний курс або допуск до підсумкової атестації. Крім випадків, передбачених пунктом 2.2.7, сформована в результаті реалізації права студентів на вільний вибір дисциплін диспропорція у розподілі кредитів між семестрами не повинна перевищувати 20%.

2.9. Сукупний обсяг обов'язкової і вибіркової складових індивідуального навчального плану студента, незалежно від шляхів реалізації права на вільний вибір дисциплін, повинен відповідати вказаному в освітній програмі, за якою навчається студент.

3. Порядок вибору студентами навчальних дисциплін

3.1. Терміни проведення процедур вибору студентами навчальних дисциплін визначаються із необхідності своєчасного (для планування та організації освітнього процесу, його методичного і кадрового забезпечення) формування контингенту студентів у групах і потоках.

3.1.1. Студенти реалізують своє право вибору навчальних дисциплін (пакетів, блоків), як правило, не пізніше як на початку весняного семестру, який передує навчальному року, під час якого передбачене їх вивчення.

3.1.2. Для студентів, які навчаються за освітніми програмами, в яких вільний вибір студентів заплановано у першому навчальному році, вибір організовується упродовж перших двох тижнів навчання.

3.1.3. Для студентів, які навчаються за освітніми програмами подвійного диплому, процедури вільного вибору організовуються в терміни і за порядком, передбаченими відповідними Угодами із ЗВО-партнерами.

3.2. Процедура вибору студентами навчальних дисциплін включає шість етапів.

3.2.1. Перший етап – ознайомлення студентів із порядком, термінами та особливостями запису та формування груп для вивчення навчальних дисциплін вільного вибору в Інституті, а також із особливостями присвоєння професійних кваліфікацій за освітньою програмою, на якій навчається студент. Студентам також надаються консультації щодо реєстрації своєї корпоративної поштової скриньки та аккаунту на сайті Інтернет-підтримки навчального процесу Moodle. Для студентів денної форми навчання (крім тих, на кого поширюється пункт 3.1.2, – для них заходи всіх 6 етапів організовуються упродовж перших двох тижнів навчання) заходи першого етапу організовується упродовж перших чотирьох тижнів навчання в семестрі, визначеному в п. 3.1.1, а для студентів заочної форми навчання – не пізніше як під час настановчої сесії.

3.2.2. Другий етап – ознайомлення студентів із переліками дисциплін і блоків (пакетів) вибору, які пропонуються як за програмою, за якою вони навчаються, так і за іншими програмами. Ознайомлення відбувається як через переліки й анотації навчальних дисциплін, шляхом організації зустрічей із представниками кафедр, закріплених за дисциплінами

освітніх програм, тощо. Ознайомлення студентів із переліками дисциплін і блоків (пакетів) вибору може розпочинатися із перших днів навчання за освітніми програмами.

3.2.3. Третій етап – запис студентів на вивчення навчальних дисциплін (пакетів, блоків тощо). Для студентів денної форми навчання здійснюється одночасно в межах Інституту за затвердженим графіком. Для студентів заочної форми навчання – за графіками, затвердженими Інститутом в діапазоні термінів, встановлених графіком. Тривалість етапу не може перевищувати два тижні. Заяви студентів приймаються, як правило, шляхом надсилання електронної пошти або в паперовій формі.

Якщо студент подав різні заяви (незалежно від форми подання), дійсною вважається та, яка подана останньою, але під час визначеного відповідним розпорядженням терміну.

3.2.4. Четвертий етап – опрацювання заяв студентів Інституту освітніх програм, перевірка контингенту студентів і попереднє формування груп на спеціалізації (профілі), а також мобільних груп на вивчення вибіркового дисциплін. Здійснюється відповідальними працівниками груп забезпечення навчального процесу. За результатами етапу студентам, вибір яких не може бути задоволений із причин, перелічених у пункті 2.3, повідомляється про відмову (із зазначенням причини) і пропонується зробити вибір зі скоригованого (див. пункт 2.4) переліку. Тривалість етапу не перевищує 5 робочих днів.

3.2.5. П'ятий етап – повторний запис студентів на вивчення навчальних дисциплін (пакетів, блоків тощо). Здійснюється за правилами, наведеними в підпункті 3.2.6, для студентів денної форми навчання одночасно в межах Інституту. Тривалість етапу не більша ніж календарний тиждень.

3.2.6. Шостий етап – остаточне опрацювання заяв студентів освітніх програм, прийняття рішень щодо студентів, які не скористалися правом вільного вибору (пункт 2.7), перевірка контингенту студентів і формування груп на спеціалізації (профілі), а також мобільних груп на вивчення вибіркового дисциплін. Здійснюється начальником навчально-методичного відділу. Після перевірки і погодження обрані студентами дисципліни вносяться до їх індивідуальних планів, які видаються в навчально-методичному відділі в паперовому вигляді, а списки груп спеціалізацій (профілів) і мобільних груп подаються на затвердження, відповідно до делегованих повноважень, директору Інституту.

4. Прикінцеві положення

4.1. Заяви студентів, електронні листи, генеровані в інформаційній системі файли з підсумками вільного вибору, розпорядження про формування груп зберігаються упродовж усього терміну навчання студента за відповідним освітнім рівнем.

4.2. У випадку поновлення, переведення студента, допуску до занять після завершення академічної відпустки або зарахування для здобуття освітнього ступеня зі скороченим терміном навчання за письмовою заявою студента і згодою випускової кафедри освітньої програми можливе перезарахування вибіркового дисциплін за рахунок фактично вивчених дисциплін із циклу вільного вибору.

4.3. Внесення суттєвих змін до порядку реалізації вільного вибору студентами навчальних дисциплін здійснюється лише за згодою органів студентського самоврядування Інституту.